

**Ἀντιφώνησις τῆς Α.Θ.Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου
κατὰ τὸ συλλεΐτουργον μετὰ τοῦ Μακ. Πατριάρχου Βουλγαρίας κ. Δανιὴλ εἰς τὴν Ἱ.
Μονὴν τῆς Ρίλας (19 Ὀκτωβρίου 2026)**

* * *

Μακαριώτατε Μητροπολίτα Σόφιας, Πατριάρχα πάσης Βουλγαρίας καὶ προσφιλέστατε
Ἀδελφὲ καὶ Συλλειτουργγὲ κύριε Δανιήλ,

Μεγαλειότατε,

Θεοφιλέστατε ἅγιε Καθηγούμενε μετὰ τῆς περὶ ὑμᾶς θεοφιλοῦς Ἀδελφότητος τῆς Ἱερᾶς
ταύτης καὶ Σεβασμίας Μονῆς,

Ἱερώτατοι Ἀδελφοὶ Ἱεράρχαι,

Πάντες οἱ ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Καταλόγου παρόντες καὶ συνευχόμενοι,

Ἐξοχωτάτη κυρία Πρέσβυ της Ελληνικῆς Δημοκρατίας ἐν Σόφια,

Ἀγαπητοὶ λοιποὶ προσκυνηταὶ καὶ συνεορτασταί,

Ἡ εὐγενὴς καὶ φιλάδελφος πρόσκλησις τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Βουλγαρίας καὶ
κοινοῦ ὄλων σας πνευματικοῦ Πατρὸς κυρίου Δανιὴλ μᾶς ἔφερεν ἀπὸ τὴν Μητέρα
Κωνσταντινούπολιν σήμερον εἰς τὴν ἱστορικὴν αὐτὴν καὶ σεβασμίαν Μονὴν τῆς Γεννήσεως
τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου εἰς τὰ κατάχλωρα ὑψώματα τῆς δασοσκεποῦς Ρίλας, εἰς τὸ
παλλάδιον τοῦτο τοῦ εὐσεβοῦς Βουλγαρικοῦ λαοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ δικαίως ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ
τῆς UNESCO ὡς μνημεῖον Παγκοσμίου Πνευματικῆς Κληρονομίας, διὰ νὰ ἐορτάσωμεν μαζὶ
σας «λαμπτήρα τῆς Ἐκκλησίας περιφανῇ καὶ περιβόητον»[1], τὸν «ἐπίγειον» «ἄγγελον» καὶ
«οὐράνιον ἄνθρωπον», τὸν ἰδρυτὴν δηλαδὴ τῆς Μονῆς Ἅγιον Ἰωάννην, ὅπως ἐπιτυχῶς
ἐχαρακτηρίσθη, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 1150 ἐτῶν ἀπὸ τὴν γέννησιν καὶ 1080 ἐτῶν ἀπὸ τὴν
κοίμησίν του.

Ἦλθαμε μὲ πολλὴν συγκίνησιν καὶ μεγάλην χαράν, ὅχι μόνον διότι ἐπιθυμοῦμεν νὰ
προσκυνήσωμεν τὸν καὶ ἀπὸ ἡμᾶς ἐξαιρετικῶς τιμώμενον Ἅγιον Ἰωάννην καὶ τὰ ἐνταῦθα
ἀπὸ αἰώνων ἀποκείμενα χαριτόβρυτα λείψανά του, καὶ νὰ ἐκζητήσωμεν τὰς πρὸς Θεὸν
πρεσβείας του ὑπὲρ πάντων ἡμῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ διότι σεῖς αὐτοὶ μᾶς εἴσθε
πολὺ ἀγαπητοί, καὶ πάντοτε ἐπιποθοῦμεν νὰ ἀπολαύσωμεν τὰ προσφιλῆ σας πρόσωπα, νὰ
ἴδωμεν τὴν κατὰ Θεὸν πρόοδον καὶ εὐδοκίμησίν σας, νὰ συμπνευματισθῶμεν
ἱεουργοῦντες τὸ Μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Θεῇ Λειτουργίᾳ καὶ νὰ κοινωνήσωμεν
ἀπὸ κοινοῦ τοῦ Ποτηρίου τῆς Ζωῆς, ὡς γνήσιοι ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ.

Δοξολογοῦμεν τὸν Ὑψιστον ποὺ μᾶς ἡξίωσε αὐτῆς τῆς μεγάλης δωρεᾶς καὶ εὐχαριστοῦμεν
τὸν Μακαριώτατον Ἀδελφὸν Πατριάρχην κύριον Δανιὴλ καὶ τὴν περὶ Αὐτὸν Ἱερὰν Σύνοδον

τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας διὰ τὴν λίαν τιμητικὴν πρόσκλησιν. Καὶ ταυτοχρόνως κομίζομεν πρὸς ὅλους τὴν πηγαίαν στοργήν, ἀγάπην καὶ εὐλογίαν τῆς κοινῆς ὅλων ἡμῶν φιλοστόργου Μητρὸς καὶ Τροφοῦ, Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Τὸ φῶς τῆς, τὸ φῶς τοῦ μαρτυρικοῦ ἀλλὰ καὶ ὀλοφώτου Φαναρίου, φῶς ἀκριβοῦς Πίστεως, Ὁρθοδόξου Παραδόσεως καὶ Ὁμολογίας καὶ συνεποῦς μέχρις αἵματος Μαρτυρίας Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἴθε νὰ φωτίζῃ ὅλων τὰς καρδίας, πολὺ δὲ περισσότερο τῶν προσφιλῶν τέκνων τῆς, μεταξύ τῶν ὁποίων συναριθμεῖσθε καὶ ἐσεῖς, καὶ ἀποτελεῖτε αἰτίαν ἐν Κυρίῳ ἐγκαυχήσεώς τῆς καὶ ἀντικείμενον διαρκοῦς ἀγαπητικῆς σκέψεως καὶ θερμῆς προσευχῆς τῆς!

Ἡ ἡμερομηνία τῆς ἐν Κυρίῳ τελειώσεως καὶ ὀσιακῆς κοιμήσεως τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου εἶναι ἀσφαλῶς ἡ δεκάτῃ ὀγδὴ Αὐγούστου. Ἀλλὰ καλῶς ἡ Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας ὥρισε νὰ πανηγυρίζεται ὁ Ἅγιος καὶ σήμερον, δεκάτῃ ἐνάτῃ Ὀκτωβρίου.

Σήμερον τὸν ἐορτάζει καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἄλλαι Αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι. Ὁ δὲ κορυφαῖος ἐκεῖνος Ἑλλήν χριστιανὸς λογοτέχνης Ἀλέξανδρος Μωραϊτίδης, ὁ ὁποῖος εἰς τὰς δυσμὰς τοῦ βίου τοῦ ἔλαβε τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ ὀνομάσθη Ἀνδρόνικος, διὰ τὴν σημερινὴν ἡμέραν συνέταξε λαμπρὰν ἐορτάσιμον Ἀκολουθίαν τοῦ Ἁγίου, κατόπιν αἰτήματος τῆς ἐν Τήνῳ Μονῆς τῆς Κυρίας τῶν Ἀγγέλων Κεχροβουνίου, ὅπου μεγάλως τιμᾶται ὁ Ἅγιος, καθ' ὅσον ἐκεῖ θησαυρίζεται ἡ δεξιὰ αὐτοῦ χεὶρ, ἀπὸ τοῦ ΙΘ' αἰῶνος. Ἡ Ἀκολουθία αὕτη χρησιμοποιεῖται εἰς τὰς ἑλληνοφώνους Ἐκκλησίας.

Καὶ πάνυ πρεπόντως ἐορτάζεται σήμερον ὁ Ἅγιος Ἰωάννης, καθόσον ἡ ἡμέρα αὕτη εἶναι διὰ τοὺς Βουλγάρους ἡ «Ὅτσοβντεν», ἥτοι ἡ «Ἡμέρα τοῦ Πατέρα»! Μὰ ἀκριβῶς ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Ρίλας θεωρεῖται καὶ δοξολογεῖται ὡς ὁ Πνευματικὸς Πατὴρ ὅλων τῶν Βουλγάρων, ὁ στοργικὸς οὐράνιος προστάτης των!

Δὲν εἶναι ἓνας ἀπλοῦς σπηλαιώτης ἐρημίτης, οὔτε μόνον ὁ ἰδρυτὴς τῆς μεγαλυτέρας, λαμπροτέρας καὶ περιφανεστέρας Μονῆς τῆς Βουλγαρίας, ἐνταῦθα εἰς τὸ Ὅρος τῆς Ρίλας, τὸ Σκόμιον κατὰ τὴν ὁρολογίαν τοῦ Ἀριστοτέλους.

Εἶναι ὁ διδάσκαλος τῆς εὐσεβείας διὰ τοὺς συγχρόνους του, ἀλλὰ καὶ ὁ διδάσκαλος τῶν διδασκάλων τοῦ Μοναχικοῦ βίου εἰς τὴν Χώραν σας, ὅπως τὸν φανερώνει καὶ ἡ σωζομένη Πνευματικὴ Διαθήκη του.

Εἶναι ἡ ἁγία ρίζα ἀπὸ τὴν ὁποίαν προῆλθον πλεῖστοι Ὅσιοι καὶ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ ποὺ ἐτίμησαν, ἐφώτισαν, ἐσιτοδότησαν καὶ ἐστήριξαν τὸν Βουλγαρικὸν λαὸν καὶ δὴ εἰς καιροῦς κατ' ἐξοχὴν δυστήνους καὶ σκοτεινοὺς, ἀλλὰ καὶ ἡγίασαν ἐν τέλει τὴν Πατρίδα σας!

Εἶναι ὁ γλυκὺς καὶ φιλόανθρωπος Ἱερομόναχος, ὁ γεμᾶτος πάντοτε ἀπὸ ἀγάπην πρὸς κάθε ἄνθρωπον, ὁ πνευματικὸς πατὴρ μὲ σπλάγχνα οἰκτιρμῶν καὶ πηγαίαν ἐνσυναίσθησιν, ἡ ἐλεήμων καρδιά καὶ χεὶρ, ὁ συμπαθῶς ἀναλαμβάνων τὰς ἀσθενείας τῶν προσερχομένων, σωματικὰς καὶ ψυχικὰς, καὶ δωρούμενος ἀφειδῶς ἰάσεις παντοδαπὰς καὶ θεραπείας, κατὰ τὴν δωρεὰν τοῦ τοῦ ἔχει δώσει ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ! Τούτου ἕνεκεν ἄλλωστε καὶ θεωρεῖται προστάτης τῶν ἱατρῶν, ὅπως καὶ οἱ Ἅγιοι Ἀνάργυροι, ὁ Ἅγιος Παντελεήμων καὶ ἄλλοι.

Δὲν ὑπάρχει πιστὸς Βούλγαρος Ὁρθόδοξος Χριστιανός, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ θεωρῇ ἑαυτὸν ὡς τέκνον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ρίλας! Τὸν ἀγαπᾶτε ὅλοι πολὺ! Τὸν εὐλαβεῖσθε καὶ τὸν ἐπικαλεῖσθε! Τὸν τιμᾶτε! Ἐδώσατε τὸ ὄνομά του εἰς τὴν ἐν Σόφια Θεολογικὴν σας Σχολήν.

Μέχρι καὶ εἰς τὰ νομίσματά σας, εἰς τὸ Λέβ μέχρι πρότινος, εἰς τὸ Εὐρὼ σήμερον, ἔχετε τὴν ἁγίαν του μορφήν! Ἄλλωστε ὁ ἴδιος ὁ Ἅγιος Ἰωάννης εἶναι χρυσοῦν θεοχάρακτον νόμισμα, συμφώνως καὶ πρὸς τὸ λόγιον τοῦ Θεοφόρου Ἰγνατίου, ὅτι «ὁ θεοσεβὴς ἄνθρωπος, νόμισμά ἐστὶν ὑπὸ Θεοῦ χαραχθέν»[2].

Καὶ ὁ Ἰωάννης τῆς Ρίλας δὲν ἦτο ἀπλῶς θεοσεβής! Μακρὰν πάσης κιβδηλείας, νοθείας καὶ παραχαράξεως εἰς τὰ τῆς Πίστεως καὶ τὰ τοῦ εὐαγγελικοῦ βίου ὑπάρχων, ἦτο κανὼν καὶ ὑπόδειγμα θεοσεβείας! Ἡ εἰκὼν του εὐλογεῖ τὰς οἰκίας σας. Ναοὶ του ἀγιάζουν πλεῖστα σημεῖα τῆς Βουλγαρίας.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔχομεν ὑπὸ τὴν κανονικὴν ἡμῶν προστασίαν Ἐνορίαν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ρίλας διὰ τὴν ἐκεῖ Βουλγαρόφωνον Κοινότητα καὶ αἰσθανόμεθα πλησίον μας τὸν Ἅγιον καὶ τὴν χάριν του καὶ τὸν τιμῶμεν ἐπαξίως.

Αὐτὸς εἶναι ὁ Ἅγιος Ἰωάννης καὶ διὰ τῆς παρουσίας του, τοῦ παραδείγματος, τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας του, ὅπως τὰ διέσωσαν συναξαριακῶς ὁ Γεώργιος Σκυλίτσης τὸ πρῶτον καὶ ὁ Δημήτριος Καντακουζηνὸς ὀλίγον μεταγενέστερον, δίδει διαχρονικῶς τιμὴν καὶ δόξαν εἰς τὴν Ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Βουλγαρίας καὶ τὰ εὐσεβῆ τέκνα της!

Ἄπειρον εὐχαριστίαν χρεωστεῖτε ὡς ἐκ τούτου, ὅλοι χρεωστοῦμεν!, εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὸν Ὅσιον τὸν ὁποῖον μᾶς ἐχάρισεν! Αἰωνίαν δόξαν ἅς ἔχη τὸ πανάγιον Ὄνομά Του!

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἡ Βουλγαρία περιχαρὴς ὑπεδέχθη ἐπανελθόντα ἐξ Ἑλλάδος, ὅπου εἶχον ἀνευρεθῇ, τὰ λείψανα τοῦ ἱστορικοῦ Τσάρου Σαμουήλ, γενναίου καὶ ἐπιφανοῦς ἡγέτου τοῦ Βουλγαρικοῦ Ἔθνους.

Ὁ ἐκφρασθεὶς ἐνθουσιασμὸς καὶ αἱ πάνδημοι τελεταὶ ποὺ ἔλαβον χώραν, μᾶς δίδουν ἓνα μέτρον τῆς χαρᾶς καὶ συγκινήσεως, ἡ ὁποία ἐπλήρωσε τὸν λαὸν τῆς Βουλγαρίας ὅταν ἐπεστράφησαν ἐξ Οὐγγαρίας, κατὰ τὸ μακρινὸν 1187, ὅπου εἶχον φεῦ ἀπαχθῇ ὡς λάφυρα, καὶ ἔφθασαν εἰς Σόφίαν τὰ ἱερὰ λείψανα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ρίλας!

Τὰ τέκνα οὕτως ἀπέλαβον τὸν Πατέρα των, ἡ Πατρίς τὸν Προστάτην της, ὁ Κλῆρος τὸν θησαυρόν του, οἱ ἡγεμόνες τὸν στηριγμόν των! Ἡ ἐπιστροφή τῶν λειψάνων τοῦ Τσάρου Σαμουήλ εἰς τὴν Βουλγαρίαν ἐγένετο, κατόπιν διακρατικῆς Συμφωνίας μεταξύ Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας, μὲ ταυτόχρονον ἐπιστροφήν κειμηλίων τινῶν ἱερῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, θησαυρισμάτων Πατριαρχικῶν καὶ Σταυροπηγιακῶν ἡμετέρων Μονῶν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ, παλαιότερον ἀφαιρεθέντων ἐκ τῶν Μονῶν ἐν καιροῖς χαλεποῖς.

Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νὰ χαιρετήσῃ μὲ πολλὴν ἱκανοποίησιν τὸ γεγονός, θεωροῦσα τοῦτο ὡς τὴν ἀγαθὴν ἀρχὴν μόνον τῆς τακτοποιήσεως τῆς ἐκκρεμότητος, ἣτις ἀπαιτεῖ τὴν ἐπιστροφήν καὶ τῶν ὑπολοίπων ἱερῶν κειμηλίων εἰς τὰς Μονὰς των.

Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπη τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου κυρίου Δανιήλ καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Σεβασμίας Ἱεραρχίας θὰ ἐξαντλήσῃ πᾶσαν δυνατότητα θετικῆς ἐπιρροῆς πρὸς τὰς ἀρμοδίας Κρατικὰς Ἀρχὰς τῆς Βουλγαρίας, ὥστε νὰ κλείσῃ ὀριστικῶς ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁμονοίᾳ τὸ ἀλγεινὸν τοῦτο κεφάλαιον!

Μὴ ἐπιθυμοῦντες νὰ σᾶς καταπονήσωμεν περισσότερον, ἐκφράζομεν διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὴν πολλὴν ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν ἡμῶν τόσον πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Μακαριωτάτου Ἀδελφοῦ Πατριάρχου κυρίου Δανιήλ, τοῦ ὁποίου τὴν φωτεινὴν παρουσίαν ἐχάρημεν καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς εἰρηνικῆς Αὐτοῦ ἐπισκέψεως, καὶ εἰς τὴν ταπεινὴν Ἰμβρον μας, ὅπου εὐγενῶς προσήλθε τὸν παρελθόντα Ἰούνιον διὰ νὰ συνεορτάσωμεν ἐκεῖ τὴν ἐπέτειον τῶν ὀνομαστηρίων ἡμῶν, ὅσον καὶ πρὸς ὅλην τὴν Σεβασμίαν Ἱεραρχίαν τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας, τὸν ἱερὸν Κλῆρον καὶ τὸν πιστὸν Λαὸν αὐτῆς, καὶ βεβαίως πρὸς τὴν ἀξιόθεον Ἀδελφότητα τῆς πανηγυριζούσης Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς!

Πάντοτε ἔχετε, ἀδελφοί, ὅλως ἰδιαιτέραν θέσιν εἰς τὰς καρδίας καὶ τὰς προσευχὰς ἡμῶν! Καὶ ἐὰν κάποτε εἰς τὸ παρελθόν, φθόνῳ καὶ συνεργείᾳ τοῦ πονηροῦ, ὑπῆρξαν μακροχρόνιαι τριβαὶ καὶ προβλήματα καὶ ἀνάξια μνήμης θλιβερὰ γεγονότα, ψυχράναντα προσκαίρως τὸν σύνδεσμον τῆς εἰρήνης, ἥδη ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, χάριτι τοῦ Θεοῦ, «τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα» (Β΄ Κορ. ε΄, 18), καὶ σύμπνοια καὶ ὁμοφροσύνη καὶ ὁμοψυχία καὶ εἰρήνη θεοβράβευτος, ἐν ἀγάπῃ ἀμοιβαίᾳ καὶ ἀνυποκρίτῳ, βασιλεύει εἰς τὰς μεταξύ ἡμῶν καὶ ὑμῶν ἐκκλησιαστικὰς καὶ διαπροσωπικὰς σχέσεις, πρὸς δόξαν τοῦ κοινοῦ ἡμῶν Σωτῆρος καὶ Θεοῦ!

Ἰδιαιτέρως εἰς τὴν Ἀδελφότητα τῆς Μονῆς καὶ εἰς τὸν πιστὸν Λαὸν τῆς Χώρας ἐπιθυμοῦμεν νὰ ὑπογραμμίσωμεν τὴν ὑποχρέωσιν τῆς σπουδῆς καὶ ὑπακοῆς εἰς τὴν Πνευματικὴν Διαθήκην τοῦ Προστάτου των Ἁγίου Ἰωάννου, καὶ ἰδίως εἰς τὴν βασικὴν ὑποθήκην τὴν διατυπωμένην διὰ τῶν λόγων: «Ὑπεράνω ὅλων σᾶς κληροδοτῶ νὰ διατηρήσητε τὴν ἁγίαν Πίστιν καθαρὰν καὶ ἀμόλυντον ἀπὸ κάθε κακοδιδασκαλίαν, ὅπως τὴν παρελάβομεν ἀπὸ

τοὺς Ἁγίους Πατέρας, χωρὶς νὰ ὑποχωροῦμε εἰς ξένας καὶ ἀλλοτρίας διδασκαλίας»! Ἡ εὐχή του καὶ ἡ εὐλογία του ἅς μᾶς συνοδεύῃ πάντοτε ἅπαντας!

«Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν» (Β΄ Κορ. ιγ´, 11)!

1. Γρηγόριος Θεολόγος, Λόγος Εἰς τὸν Μ. Βασίλειον, ΕΠΕ 6, 174.

2. Πρὸς Μαγνησίους V, 21-23, ΒΕΠΕΣ 2, σ. 294.